

Crisis Theologica

In Qva Selectiores, Et Acriores hujus, et elapsi sæculi controversiæ,
subsecuturâ in Elencho legendæ discutiuntur

Crisis Theologica - In Qva Selectiores, Et Acriores hujus, et elapsi sæculi
controversiæ, subsecuturâ in Elencho legendæ discutiuntur

Casnedi, Carlo Antonio

Ulyssipone, 1712

§. I. Ejus argumenta.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84796](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84796)

probabiliorem præ minus probabili; & Tutioritæ esse certum, quia deducitur ex his, *Licitum, immo necessarium est sequi tutiorem minus probabilem*: si, inquam, hoc dixerint, utique nihil dicent; tantum enim abest, ut hæc duæ præmissæ sint certæ, quin sunt nobis certò fallæ.

N. Demum de fide est ab Alex. VIII. quòd
34. *liceat sequi probabilissimam*: quæro igitur,
Alex. undenam in opinionem probabilissimam deri-
VIII. rivetur certitudo? non enim ideo est speculati-
vè certa ex se, ut omnes docent. Si dicant non requiri certitudinem speculativam, verum dicent, & catholicè dicent. Si dicent esse practicè certam ex se, dicent quod nos diximus *disp. 18. sect. 8.* atque adeo omnia argumenta contra certitudinem practicam, quam docuimus, intrinsecam cuique opinioni certò probabili, infringentur paritate liciti usus opinionis practicè probabilissimæ. Si dicant opinionem probabilissimam non esse regulam immediatam, formalem, & proximam operationis, sed aliud iudicium reflexum speculativè certum de licito usu opinionis probabilissimæ; tunc adhuc toto hoc admisso, dabunt mihi, quod volo; eo enim ipso concedent, quòd possit dari actus reflexus speculativè certus circa opinionem probabilissimam; ergo etiam circa minus probabilem; ergo non repugnat iudicium moraliter certum de hæc speculativà veritate, Licet sequi opinionem certò practicè, et si minus probabilem. Quare ego dictum iudicium certum reflexum supra licitum usum opinionis probabilis, aut probabilioris refutabo infra tamquam non necessarium, non tamquam chimericum; nam eadem utriusque ratio.

N. Ex quo patet, quàm inaniter Anti-Pro-
35. babilistæ impugnent licitum minus probabilem usum; cum enim, inquirunt, nec minus probabilis sit certa, nec certum sit reflexum iudicium supra licitum minus probabilem usum, consequenter operans operabitur sine dictamine certo. Inaniter, inquam, cum enim omnis opinio probabilior, aut tutior non sit ex se certa, nam probabilior stat semper intra spheram probabilitatis, et si maioris, non autem attingit certitudinem; tutior autem sæpe sit minus, immò nullo modo probabilis, & sæpe sit falsa; quin et si tutior sit probabilior, sit semper incerta de veritate: rursus cum nec certum sit licere semper, tantum abest, necessarium esse sequi tutiorem, & probabiliorem, nam sæpe est impossibile eas sequi, consequenter sequens tutiorem, aut probabiliorem operabitur sine dictamine certo. Ecce igitur integra semper

difficultas contra omnem sententiam, sive Probabilistarum, sive Probabilioristarum, sive Tutioristarum; ergo inaniter ex incertitudine dictaminis Probabilioristæ, & Tutioristæ impugnant Probabilistæ; quæcumque enim sententiâ admittat, sive affirmante ulum licitum cuiusvis opinionis certò practicè probabilis, sive negante, quæram semper, undenam certitudo derivetur in ultimum dictamen? Si certitudo practica est illi intrinseca; dicent quod ego dixi *d. 18. sect. 8.* Si extrinseca ab alio dictamine reflexo supra licitum usum opinionis certò probabilis, aut probabilioris, aut tutioris, quæram præmissas speculativè certas syllogismi reflexi.

SECTION II.

Argumenta P. Elizaldæ, quibus possibilitatem certitudinis in iudicio reflexo a Probabilistis Reflexivis admittit negat.

S. I.

Ejus argumenta.

SUMMARIUM.

Ait questionem esse de subiecto non supponit, n. 36. Cur? Ibid.
Ait impossibile, & non necessarium dictamen certum de non peccato, ne peccemus, n. 36. 37.
Ait hanc præmissam, Licet sequi minus probabilem, non esse certam, n. 38.
Quia hæc propositio, consului, ergo non peccavi, tantum abest ut certa sit, quin est radix plurimum malorum, n. 39.
Quia tantum tribuimus consilio humano, si habet certitudinem, quantum si Deum consultorem haberemus, n. 40.
Quia ut quis habeat certitudinem conscientie debet esse certus se sollicitudine necessariam usum, adeoque se esse humilem, misericordem, Dei amantem, immò mensura diligentia necessaria est incerta, n. 41.
Ait hanc maiorem, Omnis hic, & nunc putans se non peccare, non peccat, esse tantum veram cum hac conditione, si nil omisit curis, quæ debuit; nemo autem est certus semper de hoc, n. 42.
Quia certitudo conscientie opponitur timori, quem Scriptura inculcat, n. 43.
Quia homo esset certus se esse in gratiâ, quod est contra Tridentinum, ib.
Quia nil plus requiritur, ut quis sit certus de gratiâ, quam quod sit certus se in nullo suo actu peccasse, n. 44.
Quia non darentur peccata occulta, quod est contra Fidem, n. 45.
Quia nulla datur certitudo de dignâ susceptione Pœnitentiæ, & Euchariistiæ, n. 46. Quia

Quia implicat, ut scilicet incertus, an mens aelus sit peccatum, & simul certus scilicet non esse peccatum, n. 47.

Hinc ait non requiri certitudinem ad non peccatum. Cur? n. 48.

Quia opinio probabilis raro fallit, ergo satis ad non peccatum, n. 49.

Quia operans ex opinione probabili non dicit, volo hoc facere, licet forte sit contra legem, sed dicit, possibile est quod sit, ergo satis opinio probabilis ne quis peccet, n. 50.

Quia homo non est certus de resistentia tentationum, n. 51.

N. P. At. Eliz. lib. 3. qu. 1. postquam docuit
36. probabiliter esse conscientiae regulam
P. Eliz. in omni materia, illiusque palinodiam dedi
disp. 11. sect. 10. §. 1. ibique ostendi sylvam
contradictoriorum, immo esse omnium laxissimum, nam quamlibet probabilitatem
etiam speculativam ait sufficientem esse conscientiae regulam, quod nullus dicere potest;
tandem qu. 2. quaerit, quomodo ex probabilibus formari possit dictamen certum conscientiae, & ibi tractat de huius dictaminis certitudine? Cui respondens §. 1. pag. 133. ait difficultatem esse de subiecto non supponente, & sic negat, quod conscientiae dictamen debeat esse certum. Mirabile mihi visum est hoc ejus opinatum, & eo magis, quod est contra omnes Theologos. Ecce autem ejus argumenta in unum simul collecta.

N. Primum est ex D. Thom. qu. 17. de Verit. art. 2. ubi quaerens, an conscientia errare possit, trahit illud Joannis cap. 16. dicentis, Venit hora, ut omnis, qui interficit vos, arbitretur obsequium se prestare Deo: ergo conscientia potest errare; nam conscientia eorum, qui Apostolos occidebant, dictabat illis, se placere Deo. Prosequitur ostendendo conscientiam dupliciter errare posse, vel assumendo aliquid falsum, vel male applicando aliquid verum: ergo dictamen conscientiae potest errare. Hinc ait quaestionem esse de subiecto non supponente, supponitur enim, quod dictamini conscientiae insit certitudo de non peccato, aut de honestate, quod est prorsus falsum, cum ipsum dictamen errare possit. Quare, inquit, dici potest, S. Thom. docere conscientiam erroneam posse errare, quando non excusat a peccato; non autem errare posse conscientiam rectam: contra enim est; quia S. Thom. universaliter quaerit, an conscientia errare possit, & affirmat sine addito, quod possit: ergo omnis conscientia errare potest. Rursus S. Thom. sibi objicit scientiam nunquam errare; ergo nec conscientiam: & respondet, quod consci-

Tom. III.

entia superaddat scientiae applicationem particularem, in qua potest esse error: ergo conscientia potest errare. Hinc P. Eliz. §. 1. ad finem duo infert: primum, quod sit impossibile formare certum, & evidens dictamen de non peccato, aut honestate operationis in probabilibus, quae possunt aliter se habere; quin nec in aliis materiis saepe hoc est possibile: alterum est, quod nec certitudo, nec evidentia de non peccato, aut honestate necessaria sit ad non peccandum, & ad honeste operandum, sed satis sit dictamen probabile, & conscientia probabilis. Ita autem §. 2. probat impossibilitatem habendi saltem semper dictamen certum, & evidens in probabilibus; & potest esse secundum argumentum.

Secundum est, si certum conscientiae dictamen ex opinione pure probabili elici
N. 38. possit, illud esset ex vi alicujus principii reflexi per syllogismum reflexum; sed hoc est
P. Eliz. impossibile, ut patet ex impugnatione notiorum syllogismorum reflexorum: ergo ex probabilibus formari non potest dictamen certum. Minorem probat inductione huius syllogismi reflexi: *Licet sequi opinionem probabilem; sed opinio docens contractum A non esse usuram, est probabilis; ergo licet eam opinionem sequi; ergo in eundo eum contractum non pecco.* Si hunc syllogismum reflexum consideremus, ait P. Eliz. §. 2. pag. 134. quod aliqui probabilitatum omnium impugnatores negabunt maiorem esse veram, multo magis esse certam, & evidentem; & quidem si loquantur de probabilitate contradictoriorum communi, verissimum dicent: at loquendo de probabilitate a nobis declarata, & posita, scilicet cum onere, (ait P. Eliz.) mihi tam evidens est veritas illius maioris, quam evidens est licere usum humanarum legum, & scientiae moralis. Quare tota difficultas est in minori, quae est propositio particularis assumpta, & nec certa, nec evidens est, siue fermo sit de extrinseca, siue de intrinseca probabilitate. Non est certa probabilitas extrinseca ejus minoris, quia opiniones etiam communissimae aliquando habent exceptionem: ergo probabilitas extrinseca huius minoris non est certa. Rursus probabilitas intrinseca non est certa, tum quia versamur in materia probabili; tum quia aequè facile erratur circa probabilitatem, ac circa veritatem. Addit, quod etiam dicitur nullum esse in minori errorem, potest tamen esse in applicatione ad actum meum particularem, ut dixit S. Thom. qu. 17. de Verit. art. 2. ad 1. conscientiam errare posse, vel propter errorem particularis assumptae, vel propter indebitum ratiocinandi modum.

H

ergo

ergo licet daretur minorem esse certam, & evidentem, adhuc conclusio potest non esse talis. Exemplificat in jejuniis: Ponamus (ait P. Eliz.) certum esse, quod labor gravissimus deobliget a jejuniis; adhuc dubitare possum, an meus labor sit talis; quia cognitio tanti, & quanti in his rebus est valde incerta: ergo impossibile est me in tali casu habere certitudinem. Ratio à priori horum omnium est, (ait §. 2. *in fine*) quia tota certitudo, & nostrorum actuum infallibilitas sumitur primitus ab objectis; ergo nunquam fieri poterit per ulla reflexionum acumina, ut inhiat certitudo cognitionibus reflexis, si ea non fuit in directis: ergo directis cognitionibus claudicantibus necesse est, ut claudicent reflexae.

N. Tertium est inductio hujus syllogismi reflexi, in quo plurimi fundant certitudinem dictaminis. *Quidquid facimus presente consultatione cum Medico in re medica, cum Theologo in re theologica, cum Consiliario status in re politica, sine peccato facimus sequendo eorum consilium; sed ego eam consultationem premisi; ergo juxta consilium operando, & illud sequendo non pecco.* Maior est certa: minor est intuitive evidens; ergo etiam conclusio, quae est dictamen conscientiae, quo ad operandum dirigimur, erit certa: ergo ex probabilibus elici potest dictamen certum. Sed contra hanc doctrinam ait P. Eliz. §. 2. pag. 125. dolendum esse, quod hic syllogismus videatur concludens, seu demonstrativus, sed multo magis, quod videatur tolerabilis; sequitur enim omnes omnino librorum opiniones esse tutas, quia ex genere tuo, quae in libris eduntur, maiori consultatione perpensa sunt, quam quae ore tenus respondeamus: sed nullus dicere audebit omnes omnium librorum opiniones esse tutas, cum hoc repugnet sensui, ac menti omnium Aucthorum: ergo magis repugnat omnia omnium Theologorum, & Medicorum responsa facere tuta: ergo maior dicti syllogismi est potius miseranda, ait, quam admittenda; nam ea admittenda oriuntur infinita mala librum, bellorum, detractionum, injuriarum. O quot malorum ferax est haec propositio, *Consilium, ergo non pecco.* O si liceret plurima in publicum educere, experiremur, qui a ingenter Republicae nocent, & omnia mala secum ferat maior illa; pleraque enim in favorem potentiae resolvit; nam potentiam habenti consilia, & consilia non desunt. Clamarent protectio universi, ut ad veritatem in consultatione querendam obligemur. Concludit, quod cum consultatio sit medium naturae suae tantum probabile; pro-

babile autem ex naturae suae aliquando deficiat, & fallat, videatur impossibile, quod in sinceris, & feris etiam consultationibus, nempe quae per media sufficientia tendunt in veritatem, adsit in singulis certitudo, quod ea vice probabilitas non deficiat.

Quartum est ex §. 3. quia adhaerere in omni nostro actu eam conscientiae certitudinem, eo quia nitimur consultationi humanae, qualem fortiremur, si Deum ipsum Consultorem haberemus, est eam nobis usurpare confidentiam, quam nemo Sanctorum non cavet; sed nos talem securitatem, & certitudinem damus omni nostro actui, si fiat praevia consultatione; dicimus enim esse certum de non peccato, qui eam sequitur; ergo usurpamus confidentiam, quam omnis Sanctus cavet: hi enim cum timore, & tremore salutem operati sunt: ergo conscientiae dictamen, nec est, nec esse debet certum, sed fallibile.

Quintum est ex §. 3. quia plurima sunt, N. quae hanc conscientiae de non peccato certitudinem reddunt quasi impossibilem. Primum est, quia ut quis certus sit de non peccato, debet esse certus se implisse menturam necessariam circa aeternorum sollicitudinem: sed nemo potest esse certus se eam implisse, praeterquam quia haec mensura taxari non potest, immo forte est impossibile, quantum sollicitudinis necessariae taxare, & hoc, ut coram Deo simus humiles, & nihil ex nobis praesumentes; immo cito certa mensura diligentiae ad aeterna promerenda necessaria taxari posset, nemo potest esse certus se eam implisse: ergo nemo potest esse certus de non peccato. Secundum, quia ex omnium confessione constat aliquam pro veritatis inventionem diligentiam esse necessariam; sed mensura hujus diligentiae taxari non potest, nam aliqui expresse requirunt orationem, alii conscientiae purgationem, charitatem, & animum ab omni passione vehementi immunitatem, nam prout sunt passionum, & affectus, nobis apparentes objectae, & ideo homini ad detractionem inclinato, quod est grave, videtur saepe leve, quod idem accidit non tantum in operando, sed & in docendo. Deus enim intellectualem elevationem punire erroribus, & doctrinae falsis: ergo cum à primo ad ultimum tot sint incertitudinis causae, fateri debemus impossibile esse, quod semper, & in omni nostro actu habeamus dictamen certum de non peccato: ita ut dicere possimus: *Ego certus sum me non peccare hoc docendo, aut hoc operando.*

Hinc ait, quod maior hujus syllogismi, (cujus conclusionem supponimus certam, &

Et evidentem) *Omnis putans se in aliquo actu non peccare, non peccat, ego puto me in hoc actu non peccare, ergo in hoc actu non pecca*: maior, inquit, est vera, si ita intelligatur: *Omnis putans se in aliquo actu non peccare, non peccat, si nil omisit eorum, quae debuit*; si autem omisit, est falsa. Minor autem distinguenda est: Ego puto me in hoc actu non peccare, & sum semper certus nil in omni actu a me omisum eorum, quae debui, negat: & certus non sum, probabile tamen iudicium ferre possum, si verè diligens sum in curâ animæ, concedit: ergo, inquit, conclusio, quæ est dictamen conscientiæ, est tantum probabilis.

N. 43. P. Eliz. Sextum est ex §. 4. quia via Christianorum est inter spem, & metum, nec enim ita de peccato timere semper debemus, ut nullus detur spei locus; nec ita de nostrâ iustitiâ, & non peccato certi esse, ut nullus timori locus sit; & ideo iusti etiam dum virtuosè operantur, timent, & Scriptura nos monet cautè ambulare, spiritus probare, non omni spiritui credere; quæ componi non possunt cum nostrâ certitudine: ergo ne peccemus, necesse non est certitudo de non peccato. Præterea si ad nunquam peccandum prærequiritur in omni nostro actu certitudo non peccati, sequitur, quòd qui habet certitudinem de non peccato, aut de honestate in omni suo actu, possit habere certitudinem de statu gratiæ; sed hoc est contra Tridentin. sess. 6. cap. 9. dicens, quòd sine speciali Dei revelatione nemo scire potest certitudine fidei, cui non potest subesse falsum, se gratiam Dei esse consecutum: & Can. 13. definit: *Siquis dixerit omni homini ad remissionem peccatorum assequendam necessarium esse, ut credat certo, & absque ullâ hesitatione propria infirmitatis, & inâsspositionis peccata sibi esse remissa, anathema sit.* Ratio horum est; quia scriptum est neminem scire, an odio vel amore dignus sit; ergo quilibet incertus est de statu gratiæ, adeoque an peccaverit; ergo nullus est certus se non peccare, & benè operari, dum non peccat, & benè operatur. Quid enim plus requiritur, ut quis sit certus de statu gratiæ, quam quòd sit certus se in nullo actu peccasse? Sed per nos omnis non peccans est certus de suo non peccato in omni suo actu; ergo est certus de statu gratiæ.

N. 44. P. Eliz. Confirmat pag. 137. quia vel concedenda est incertitudo de non peccato in quolibet nostro actu; vel si, ne peccemus, conceditur certitudo de non peccato in omni nostro actu, concedenda quoque erit certitudo status gratiæ. Quid enim prodest ad incutendum timorem incertitudo status, si in omni Tom. III.

nostro actu conceditur certitudo de non peccato? nam status gratiæ pender à nostris actibus: ergo si quilibet, ne peccet, debet esse certus de non peccato, poterit quis de omni suo actu esse certus de non peccato; ergo poterit esse certus de suo statu.

Septimum est; quia de fide est dari peccata occulta; sed hoc esset falsum, si omnis peccans experiretur actualem remorsum in contrarium, nam Servi Dei diligentissimè reminisci possent horum remorsuum; ergo &c.

Confirmat; quia si omnis non peccans habet certum dictamen de non peccato, omni peccanti esset notorium deesse sibi hanc evidentiam: ergo nulla darentur peccata occulta.

Octavum est ex §. 4. pag. 137. quia quilibet propriam infirmitatem considerans potest, juxta Tridentinum, de suâ gratiâ formidare: ergo quilibet formidare potest, an in susceptione Pœnitentiæ, & Eucharistiæ sit satis dispositus, & se sufficienter probaverit; sed qui non est certus de sufficienti dispositione, non est certus se non peccare in actuali Sacramentorum susceptione; nam tota ratio peccati, vel non peccati in susceptione sumitur ex dignâ, vel non dignâ susceptione: ideo enim peccatur, vel non peccatur, quia dignè, vel indignè suscipitur: & hæc est tota ratio legis; neque enim datur una lex de dignâ susceptione, & alia lex de non peccato; ergo cum nulla detur certitudo de dignâ susceptione, nulla quoque datur de non peccato in actuali susceptione.

Nonum est ex §. 5. pag. 137. ubi postquam miratus est Probabilitas docere, quòd ad conscientiam rectam satis sit probabile æquè indifferens ad verum, ac ad falsum; & simul deinde eisdem docere, quòd ad non peccatum necessarium sit certum de non peccato dictamen, ita ut satis non sit probabile, ita arguit: Hæc duo repugnant, *Ego certus non sum, an hic actus meus sit à Deo veritus, & tamen certus sum, & evidentiam habeo, quòd eum eliciendo non peccem.* Ratio repugnantia est; quia idem est objectum esse veritum, ac esse peccatum: ergo si incertus sum, an sit veritum, incertus sum, an sit peccatum: & si certus sum non esse peccatum, certus sum non esse veritum. Sed totum hoc dicunt Probabilitatæ, recurrunt enim ad certum, & evidens de non peccato dictamen, quod confurgit ex principiis reflexis supra directam de honestate objecti, & operationis probabilitatem; ergo dicunt repugnantia.

N. 48. Decimum est ex §. 5. ubi postquam

tuit suam sententiam dicens, nec certitudinem, nec evidentiam ad non peccandum, aut ad honestè operandum necessariam esse, citans P. Vasqu. 1. 2. d. 62. cap. 5. P. Sanch. lib. 1. Sum. cap. 9. n. 18. cōtra Caiet. ita arguit, 1. ex S. Tho. 1. 2. qu. 96. art. 1. ad 3. ubi ait: *Non est eadem certitudo querenda in omnibus, ut dicitur 1. Ethic. unde in rebus contingentibus, sicut sunt naturalia, & res humane, sufficit talis certitudo, ut aliquid sit verum, ut in pluribus, licet interdum deficiat in particulari: ergo non requiritur certitudo. Secundò, quia non est contra statum gratiæ non habere certitudinem, sed tantum probabilitatem de nostro statu gratiæ; ergo neque est contra nostrum modum operandi honestè, habere tantum probabilitatem de honestate nostram operationum, nam operari sequitur ad esse: sicut ergo defectus certitudinis de statu gratiæ non arguit me esse vituperabilem, etsi gratia sit nostrum esse spirituale, & nostra vita spiritualis; ita multò minus defectus certitudinis de honestate operationis reddet me vituperabilem. Tertiò, quia non est, cur magis sollicitus esse debeam de meis operationibus, ac de meo statu spirituali; sed ut sollicitus sim mei status gratiæ, non debeo esse certus de eo; ergo neque certus esse debeo de honestate mearum operationum.*

N. Undecimū est; quia opinio probabilis, ut definitur à P. Eliz. raro fallit; ergo satis est ad non peccandum; nam omne periculum peccati sequens ad illam est remotum, hoc autem nemo cavere debet.

N. Confirmat; quia operans ex opinione probabilis non dicit, *Volo facere hunc actum, licet forte sit contra Dei legem*, hoc enim est falsum; immò repugnat, ut opinans hunc actum non esse peccatum, in sensu composito suæ opinionis dicat, *forte obiectum non ita est; nam unice dicit, possibile est, quod obiectum aliter se habeat*: sed non est peccatum operari stante etiam illa possibilitate, quòd obiectum aliter se habeat, ut cernere est in amicitia, & fide humanà, quæ est fundamentum humanæ societatis; nam ambulans per urbem cognoscit posse regulam cadere, nec tamen dicit, *forte cadet*; & qui nollet per urbem ire, quia possibile est regulam cadere, esset vituperabilis: ergo ut quis sine peccato operetur, satis est opinio probabilis de non peccato; & qui eam habet, non habet iudicium, *forte tale opus est peccatum*, sed ad summum, *possibile est, ut sit*, quod non nocet laudabilitati, & sollicitudini necessariæ ad animæ salutem.

N. Duodecimū est; quia quoties tentationes

gravissimæ occurrunt, homo non est certus de resistentiā ad non peccandum necessariā: ergo quoties homo non peccat, non est necessaria certitudo de non peccato. Quod autem dicitur de certitudine non peccati non necessariā, dum homo tentationibus resistit, dici potest de aliis, & hoc fusè profertur pag. 138. non vero 146. est enim error Typographi.

§. II.

Advertenda.

SUMMARIUM.

Aliud, an requiratur iudicium certum de non peccato; aliud, an ea certitudo sumatur a iudicio reflexo, an potius sit insita ipsi opinioni certo probabili, n. 52.

P. Eliz. negat tum necessitatem iudicij certi, tum possibilitatem certi reflexi. Cur? n. 53.

Si honestas operationis est directè certa, & evidens, tunc nulla est difficultas formandi iudicium reflexum certum, n. 54.

Difficultas est, quomodo formare possim certum dictamen reflexum de honestate actus, quæ obiectiva honestas est mihi purè probabilis, n. 55.

Ostendo, quòd Fideles certi sint de non peccato, dum adorant Hostiam consecratam, quin certi sint de Hostiæ consecratione. Alia exempla, ib.

Hinc formari potest dictamen reflexum certum de non peccato, etsi iudicium directum sit de eo incertum, ib.

Si distinguatur obiectum iudicij reflexi ab obiecto iudicij directi, facile res patebit, ib.

Similiter si considerentur principia reflexa operæ addita, ex quibus deducitur dictamen reflexum, n. 56.

Sicut P. Eliz. alid. putat se demonstrare illicitum usum opinionis probabilis, etsi ejus demonstrationes habeant pro obiecto probabilitatem; ita in casu nostro, possum esse reflexè certus de non peccato, operando juxta iudicium probabilè directum, quin per iudicium directum sint certus de non peccato, ib.

ANte solutionem duo distinguenda: N. aliud est, an requiratur iudicium certum de non peccato, & de honestate, ut sine peccato, aut honestè operemur, & hoc cum omnibus Theologis contra P. Eliz. affirmo; aliud est, an ea certitudo à iudicio reflexo supra opinionem probabilem directam sumenda sit; an vero intransitive insit cuique opinioni certò probabili de non peccato, aut de honestate, & de hoc dixi disp. 18. sect. 8. & iterum dicam. Rursum aliud est, an iudicium